نامه به سردبیر

برنامه استراتژیک مدیریت اطلاعات سلامت: چارچوب عملیاتی برای حاکمیت داده در نظام سلامت ایران

مریم جهانبخش [۱]، بهناز پوریای ولی [۲*]

[۱] دانشیار، مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
[۲] دانشجوی دکتری مدیریت اطلاعات سلامت، گروه مدیریت و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

* **نویسنده مسؤول:** بهناز پوریای ولی
behnaz.pouriayevali@mng.mui.ac.ir

ارجاع: جهانبخش مریم، پوریای ولی بهناز. برنامه استراتژیک مدیریت اطلاعات سلامت: چارچوب عملیاتی برای حاکمیت داده در نظام سلامت ایران. راهبردهای مدیریت در نظام سلامت ۱۴۰۵؛ ۱۱(۱): ۳-۱.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۲/۱۸
تاریخ اصلاح نهایی: ۱۴۰۵/۰۳/۱۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۲۴

واژه‌های کلیدی: برنامه استراتژیک، نظام سلامت، مدیریت اطلاعات سلامت

سردبیر محترم؛

با توجه به نقش محوری داده‌ها در تحول دیجیتال سلامت، حرکت از جمع‌آوری صرف داده به سمت مدیریت راهبردی آن به‌عنوان دارایی استراتژیک امری ضروری است. همان‌طور که در تعریف حاکمیت داده‌های سلامت (۱) آمده، این حاکمیت از آن جهت اهمیت دارد که بدون سیاست‌ها، فرآیندها و ساختارهای تصمیم‌گیری، داده‌ها فاقد اعتبار، قابلیت اعتماد و یکپارچگی لازم برای پشتیبانی از تصمیم‌گیری‌های کلان خواهند بود. تدوین برنامه استراتژیک مدیریت اطلاعات سلامت (Strategic Information Management (SIM) Plan)، تنها راه عملیاتی سازی حاکمیت داده‌ها در سازمان‌های سلامت است (۱). حاکمیت داده‌های سلامت شامل سیاست‌ها، فرآیندها و ساختارهای تصمیم‌گیری است که اعتبار، قابلیت اعتماد و آمادگی داده‌ها را برای پشتیبانی از تصمیم‌گیری‌های کلان تضمین می‌کند (۱). بااین‌حال، اجرای آن با چالش‌های مهمی همچون موارد زیر روبه‌رو است:

- کمبود سیاست‌ها و چارچوب‌های اجرایی
- عدم ضمانت کیفیت داده‌ها و فراداده
- محدودیت‌های مدیریت دسترسی به داده‌ها (۲).

این مشکلات در بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی ایران نیز مشاهده می‌شود، جایی که مدیریت کیفیت داده و فراداده از محورهای کلیدی ارزیابی حاکمیت داده‌ها هستند (۳).

SIM Plan حلقه وصل اصول حاکمیت داده‌ها با اهداف عملیاتی است. شواهد نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی استراتژیک سیستم‌های اطلاعات سلامت، کارایی تصمیم‌گیری و اثربخشی سیستم اطلاعاتی را بهبود می‌بخشد و موجب همسویی سرمایه‌گذاری‌ها با اهداف سلامت می‌شود (۴،۵).

در عصر فناوری‌های نوظهور مانند هوش مصنوعی، کلان‌داده و پزشکی شخصی‌شده، زیرساخت مورد نیاز چیزی جز یک برنامه استراتژیک مدیریت اطلاعات (SIM Plan) مبتنی بر حاکمیت داده نیست؛ چراکه بدون سیاست‌های شفاف، فرآیندهای استاندارد و ساختارهای تصمیم‌گیری برای مدیریت داده‌ها، بهره‌گیری از این فناوری‌ها غیرممکن خواهد بود. بنابراین، ایجاد استانداردها و چارچوب‌های اطلاعات سلامت در سیستم‌های اطلاعات سلامت (Health Information System (HIS)) در ایران – که خود یکی از خروجی‌های اصلی SIM Plan محسوب

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-10]

[DOI: 10.18502/mshsj.v11i1.23025]

می‌شود – می‌تواند به نتایج زیر منجر شود:

- افزایش هماهنگی بین پروژه‌ها و واحدهای سلامت
- جلوگیری از سرمایه‌گذاری پراکنده
- تضمین بهینه‌سازی منابع و بهبود تصمیم‌گیری سیاستی (۴)

پیشنهاد عملیاتی

سیاست‌گذاران، مدیران و پژوهشگران حوزه سلامت، تدوین چارچوب‌های بومی SIM Plan مبتنی بر حاکمیت داده را در اولویت قرار دهند. این اقدام، گامی مؤثر به‌سوی نظام سلامت داده محور، چابک و مبتنی بر شواهد در ایران خواهد بود.

References

1) Ghaffari Heshajin S, Sedghi S, Panahi S, Takian A. A framework for health information governance: a scoping review. Health Research Policy and Systems 2024; 22(1): 109. doi: 10.1186/s12961-024-01193-9.
2) Oktaviana RS, Handayani PW, Hidayanto AN. Health organization challenges in health data governance implementation: a systematic review. Journal of Infrastructure, Policy and Development 2024; 8(6): 3892. doi:10.24294/jipd.v8i6.3892.
3) Oktaviana RS, Handayani PW, Hidayanto AN, Siswanto BB. Healthcare data governance assessment based on hospital management perspectives. International Journal of Information Management Data Insights 2025; 5(1): 100342. doi: 10.1016/ j.jjimei. 2025.100342.
4) Odit MC, Rwashana AS, Kituyi GM. Antecedents and dynamics for strategic alignment of health information systems in Uganda. The Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries 2014; 64(1):1–20. doi:10.1002/j.1681-4835.2014.tb00459.x.
5) Bahador F, Sharifian R, Farhadi P, Jafari A, Nematolahi M, Shokrpour N. Factors influencing laboratory information system effectiveness through strategic planning in Shiraz teaching hospitals. The Health Care Manager 2018; 37(1): 64–75. doi: 10.1097/HCM.0000000000000204.

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-10]
[DOI: 10.18502/mshsj.v11i1.23025]

Published by: Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, www.mshsj.ssu.ac.ir
CC BY-NC 4.0

Manage Strat Health Syst

Letter to the Editor

A Strategic Plan for Health Information Management: An Operational Framework for Data Governance in Iran's Health System

Maryam Jahanbakhsh [1], Behnaz Pouriayevali [2*]

[1] Associate Professor, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
[2] Ph.D. student of Health Information Management, Department of Health Information Management and Technology, School of Management and Medical Informatics, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

* **Corresponding Author:** Behnaz Pouriayevali
behnaz.pouriayevali@mng.mui.ac.ir

Citation: Jahanbakhsh M, Pouriayevali B. A Strategic Plan for Health Information Management: An Operational Framework for Data Governance in Iran's Health System. Manage Strat Health Syst 2026; 11(1): 1-3.

Received: March 09, 2026
Revised: June 01, 2026
Accepted: June 14, 2026

Funding: The authors have no support or funding to report.

Competing Interests: The authors have declared that no competing interest exist.

ABSTRACT

Given the central role of data in digital health transformation, moving from mere data collection toward the strategic management of data as a strategic asset is essential. As defined in health data governance, this governance is important because without policies, processes, and decision-making structures, data will lack the validity, reliability, and integration needed to support high-level decision-making.

The development of a Strategic Information Management (SIM) plan is the only way to operationalize data governance in health organizations. Health data governance encompasses the policies, processes, and decision-making structures that ensure data validity, reliability, and readiness to support high level decision-making. However, its implementation faces major challenges, including lack of policies and implementation frameworks, lack of assurance regarding data and metadata quality, and restrictions in data access management.

These problems are also observed in Iranian hospitals and health centers, where data and metadata quality management are key dimensions for evaluating data governance.

SIM plan serves as the link between data governance principles and operational objectives. Evidence shows that strategic planning of health information systems improves decision-making efficiency and information system effectiveness, while aligning investments with health goals.

In the era of emerging technologies such as artificial intelligence, big data, and personalized medicine, the required infrastructure is none other than a coherent Strategic Information Management (SIM) Plan based on data governance. Without clear policies, standardized processes, and decision-making structures for data management, leveraging these technologies would be impossible. Therefore, establishing health information standards and frameworks within Health Information Systems (HIS) in Iran – as one of the main outputs of the SIM Plan – can lead to the following outcomes:

In the era of emerging technologies, moving toward artificial intelligence, big data, and personalized medicine requires an infrastructure that can only be achieved through a coherent strategic plan. Establishing health information standards and frameworks within HIS in Iran can lead to the following outcomes:

Increased coordination among health projects and units;

Prevention of fragmented investments;

Ensuring resource optimization and improved policy decision-making;

Policymakers, managers, and researchers in the health sector should prioritize the development of locally adapted SIM plan frameworks based on data governance. This step will be an effective move toward a data-driven, agile, and evidence-based health system in Iran.

Key words: Strategic plan, Health system, Health information management

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-10]

Copyright: © 2026 The Author(s); Published by Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. This work is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial 4.0 International license (https://creativecommons. org/licenses/by-nc/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.